

jebiga

Slovenija 2000 90'

produkcija Nora Production Group d.o.o. in RTV Slovenija **režija** Miha Hočevar **scenarij** Miha Hočevar **fotografija** Simon Pintar **glasba** Mitja Vrhovnik Smrekar **montaža** Olga Toni, Miha Hočevar **zvok** Hanna Preuss **igrajo** Polona Juh, Matej Družnik, David Furlan, Marko Miladinovič, Jure Sotlar, Gorazd Obersnel, Damijan Škafar, Peter Hvalica, Vasten Valič, Karmen Rupnik

mateja valentinčič

Evo, končno smo tudi Slovenci dobili svoj **Trees Lounge** (1996, Steve Buscemi), ki v kleni slovenščini sliši na ime *Pr Žmavcu*. Ja, to je ravno tisti *Ud Žmavca sosed pa ud brata prjatu*, ki ga imate v mislih. Lokal, v katerega je Miha Hočevnar stacioniral igralsko ekipo, fante in punco iz oblikovalske in gledališke skupine Kladio in Grejpfrut, tudi sicer njegovo bolj ali manj stalno klientelo. Vsa slovenska kritiška srenja si je minuli dve desetletji želela prav takšnega filma – majhno gverilsko produkcijo z dovolj sposobnim režiserjem, ki bi znal iz tovrstnega finančnega minimuma iztisniti scenaristični, igralski in morda celo potencialno humoristični maksimum. Saj veste, tako kot so to počeli in še vedno počnejo drugod po svetu. Spomnite se vseh tistih neodvisnih filmčkov, ki smo jih še do nedavna z nacionalno zavistjo v srcih gledali na ljubljanskem in tujih filmskih festivalih; naj omenim le **Mondo Bobo** (1997) Gorana Rušinovića ali ameriške **Trgovce** (Clerks, 1994) Kevina Smitha in **Tatu ritma** (Rhythm Thief, 1994) Matthewa Harrisona. Že res, da smo v osemdesetih v produkciji E-motion filma dobili Kozoletov **Usodni telefon** (1997) in na začetku devetdesetih Anžlovarjevo japonsko koprodukcijo **Babica gre na jug** (1991), toda vmes smo do Šterkovega in Burgerjevega preboja na tuje večinoma gledali same državno financirane krahe raznih maherjev starejše generacije. Ampak po letošnji portoroški celovečerni filmski beri sodeč se zdi, da so "tranzicijske mahinacije" dokončno mimo in da so se v filmskem pogledu tudi Slovencem "vremena zjasnila". Igra je dobila svoja pravila in kredibilnost. Miha Hočevnar, z obiljem izkušenj v oglaševanju, se je odločil, da bo, namesto da bi po nepotrebnem tratil lastni čas in denar davkoplačevalcev, raje napisal scenarij za svoj prvenec na način, ki bo pritegnil pomembne sponzorje – njemu denar za film, njim reklama za konkretno blagovno znamko. In če je glavni pokrovitelj pivovarna, je zgodba v nastavkih že zakoličena. Tu je izpraznjena Ljubljana sredi poletja, še manj kot 350.000 prebivalcev, nič se ne dogaja, marihuana je kajpak na spisku prepovedanih substanc, pivo pa ne, in pri 37 stopinjah v senci, kot zagotavlja eden od mednapisov v uvodni sekvenci filma, definitivno pomaga. Žal pivo ni zastoj, kar predstavlja osnovni eksistencialni problem skupine mladcev, ki modrujejo in moledujejo (za pir na kredit) *Pr Žmavcu*, malo, ampak ne preveč, postopajo v bližnji okolici, pri čemer se enkrat v iskanju pogrešanega avtomobila iz prejšnje prekropane noči zapeljejo celo na dramatičen ogled podeželja. A jim ni všeč. Kakor Hočevnarjev film ne bo všeč tistim, ki jih družijo mentaliteta, povzeta v izjavi nekega politika, ki je strumno podal opis profila povprečnega člana nasprotne politične stranke in sugeriral, da so korumpirani še njihovi otroci, ki menda zvečer prodajajo mamila po diskačih... Torej, zakaj jim ne bo všeč? Prvič, ker se v *Jebiga*, kot kaže že njegov naslov, niti malo ne varčuje z vulgarnim slengovskim jezikom, psolvkami in zabavno pikantnimi seksualiziranimi verbalizmi. Ob tem je treba nujno omeniti izjemno Karmen Rupnik, ki v stranski vlogi frizerke Fride docela brez inhibicij izdatno začini filmsko zgodbo in kot naturščica verodostojno potrjuje fenomen "rojene igralke". In drugič, ker je v njem čutiti nespoštljiv odnos do "tradicionalnih" moralnih vrednot in avtoritet; saj veste, mulci

samo pohajkujejo in se nalivajo, namesto da bi delali, povrh vsega pa si upajo še norčevati se iz očetov, cerkve in delovnih ljudi nasploh. Eden boljših prizorov v filmu je gotovo tisti, v katerem Vincenc Lotos Šparovec zaradi hrupa teži otrokom na igrišču pred stolpnico in jih zmerja s "pritlikavimi kriminalci". *Jebiga* po dolgem času v slovenski film vnaša tisto vrsto komike, ki temelji na dialogih, situacijah in slikovitih karakterjih, kar gre nedvomno v prid igralcev, a hkrati tudi na račun kompleksnejše pripovedi. Če jo primerjamo z Linklaterjevim **Predmestjem** (SubUrbia, 1997), na primer, lahko ugotovimo, da je tisto, kar ji manjka, predvsem suspenz, dramatična napetost, ki jo slednji pričara dobesedno iz nič, iz dogodka, ki se ni zgodil. Kljub temu je treba Hočevnarju čestitati za avtorstvo odličnih štosov, za nabor in režijo igralske zasedbe, ki je s kar največjo prepričljivostjo utelesila scenarij in z lahkotnostjo, ki je v slovenskem filmu redka, ponotranjila celo njegove dialoge. Jasno, saj so duhoviti in povsem nezliterarizirani. Ne glede na to, da je *Jebiga* strukturiran bolj kot serija na prvi pogled "neobveznih" skečev, da je njegov ritem nekoliko preveč "v leri", pa s svojim gverilskim humorjem, stilskim minimalizmom in asketsko produkcijo še kako zavezuje avtorje vseh prihodnjih filmskih projektov. V estetskem in moralnem smislu. Pa ne samo to. Hočevnarjev *Jebiga* je v kino prišel ravno ob pravem času. V filmu tipček, ki bi rad bil novinar, navdušeno predlaga uredniku, ko se končno sredi Ljubljane vendarle nekaj zgodi, udarni naslov za prvo stran časopisa: "Kmetje – meščani 1:0!" Podobnost z našo aktualno politično stvarnostjo je bržkone zgolj naključna. *Jebiga*, hahaha! Majhen film z ironičnim poudarkom, ki se ga bomo še dolgo spominjali tudi po letošnjem volilnem letu. •